

Универзитет у Београду
Факултет за специјалну едукацију
и рехабилитацију

НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП

Методe проценe у специјалној едукацији и рехабилитацији

ЗБОРНИК РАДОВА

Београд
2018.

Универзитет у Београду
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

**НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП
„МЕТОДЕ ПРОЦЕНЕ У СПЕЦИЈАЛНОЈ ЕДУКАЦИЈИ И
РЕХАБИЛИТАЦИЈИ”**

Београд, 24. децембар 2018.

ЗБОРНИК РАДОВА

Београд, 2018.

„МЕТОДЕ ПРОЦЕНЕ У СПЕЦИЈАЛНОЈ ЕДУКАЦИЈИ И РЕХАБИЛИТАЦИЈИ”
ЗБОРНИК РАДОВА

научни скуп националног значаја
Београд, 24. децембар 2018.

Издавач:

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (ИЦФ)
11000 Београд, Високог Стевана 2
www.fasper.bg.ac.rs

За издавача:

Проф. др Снежана Николић, декан

Главни и одговорни уредник:

Проф. др Миле Вуковић

Уредник:

Проф. др Гордана Одовић

Рецензенти:

Проф. др Драгана Маћеших-Петровић, Универзитет у Београду – Факултет за
специјалну едукацију и рехабилитацију

Проф. др Весна Жигић, Универзитет у Београду – Факултет за
специјалну едукацију и рехабилитацију

Проф. др Јасна Хрнчић, Факултет политичких наука – Универзитета у Београду

Дизајн насловне стране:

Зоран Јованковић

Компјутерска обрада текста:

Биљана Красић

Штампа омота и нарезивање ЦД

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (ИЦФ)

Зборник радова је публикован у електронском облику – ЦД

Тираж: 200

ISBN 978-86-6203-120-4

Наставно-научно веће Универзитета у Београду – Факултета за специјалну
едукацију и рехабилитацију, на седници одржаној 13.12.2018. године,
Одлуком бр. 3/157 од 14.12.2018. године, усвојило је рецензије рукописа
Зборника радова „МЕТОДЕ ПРОЦЕНЕ У СПЕЦИЈАЛНОЈ ЕДУКАЦИЈИ И РЕХАБИЛИТАЦИЈИ”.

Зборник је настао као резултат Пројекта „МЕТОДЕ ПРОЦЕНЕ У СПЕЦИЈАЛНОЈ
ЕДУКАЦИЈИ И РЕХАБИЛИТАЦИЈИ” чију реализацију је сопственим средствима
подржао Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

ЛЕКСИЧКЕ СПОСОБНОСТИ НА ПЛАНУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ВРСТА САДРЖАЈНИХ РЕЧИ КОД ДЕЦЕ СА СПЕЦИФИЧНИМ ЈЕЗИЧКИМ ПОРЕМЕЋАЈЕМ

Бојана ДРЉАН, Миле ВУКОВИЋ, Ивана АРСЕНИЋ

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

Апстракт

Деца са специфичним језичким поремећајем (СЈП) поред синтаксичких дефицита испољавају и значајне дефиците лексичко-семантичких способности. У новијом литератури све је већи број радова који се бави проучавањем лексичких способности у оквиру појединачних врста садржајних речи код ове деце.

Језичке варијабле, попут апстрактности и сликовитости, у значајној мери одређују концептуалне разлике између појединачних врста садржајних речи. Поред семантичких карактеристика, и синтаксичка улога појединачних врста речи представља значајан фактор лексичког процесирања.

Резултати истраживања у овој области показали су да деца са СЈП испољавају квалитативно и квантитативно различите дефиците на плану усвајања, именовања и лексичког процесирања именица, глагола, придева и прилога, као и на плану њихове употребе у спонтаном говору. Већина истраживања је показала да деца са СЈП најспорије усвајају глаголе, теже их и лексички процесирају и најмање употребљавају у спонтаном говору у односу на друге врсте садржајних речи. Такође, ова деца испољавају више тешкоћа на плану придева у поређењу са именицама.

Веће лексичко-семантичке тешкоће у категорији глагола могу се објаснити семантичким карактеристикама ове врсте речи, као и њиховом значајном улогом у развоју синтаксичких способности, које су изразито оштећене код деце са СЈП. Међутим, ова деца не испољавају квалитативно различит образац развоја лексичких способности у оквиру појединачних врста речи, у поређењу са децом типичног развоја.

Кључне речи: специфични језички поремећај, лексичке способности, садржајне речи

УВОД

Специфични језички поремећај (СЈП) карактерише кашњење или атипичан образац развоја експресивних и/или рецептивних језичких способности, уз одсуство општег когнитивног дефицита, аутизма, слушних оштећења, емоционалних поремећаја и социјалне депривације. Иако тешкоће на плану морфосинтаксичких

способности представљају доминантне симптоме код највећег броја деце са СЈП, ова деца могу испољавати и изразите лексичке дефиците (Leonard & Deevu, 2004). Интезивна истраживања лексичких способности током задње две деценије су пружила значајан увид у лингвистички профил деце са СЈП. На плану истраживања лексичких способности ове деце, све је већи број радова који се баве

проучавањем усвајања, именовања и лексичког процесирања садржајних врста речи, као и њихове употребе у спонтаном говору.

У даљем тексту указаћемо на семантичке и концептуалне разлике између појединачних врста садржајних речи, као и на специфичности и разлике у лексичким способностима у оквиру ове класе речи код деце са СЈП.

Семантичке и концептуалне разлике између садржајних речи

У класу садржајних речи спадају пунозначне речи са стабилном семантиком, то јест, именице, главни глаголи, придеви, бројеви и прилози који вуку порекло од именица, глагола, придева и бројева (на пример: дању, ноћу, лежећи, ћутке, лепо, добро, једном и слично).

Садржајне речи које заузимају централно место у лексичко-семантичком систему чине именице и глаголи. Са једне стране, конкретне именице репрезентују објекте и бића, сликовите су, стабилне, перцептивне и имају јасну менталну репрезентацију. Са друге стране, глаголи указују на акције које су тешко одвојиве од сцене, значајно су мање сликовите у односу на именице јер репрезентују појмове који нису стабилни, већ су пролазног карактера. Поред тога, ментална репрезентација глагола укључује комплекснију слику у односу на именице, јер подразумева вршиоца акције и саму акцију. Поред тога, лексички аспекти именица су везани за сензорно-семантичке карактеристике, док су у случају глагола везани за функционално-семантичке карактеристике појма. Стога, процена лексичких способности у оквиру ове две врсте садржајних

речи даје значајан увид у лексичко-семантичке способности. Такође, евентуална дисоцијација у лексичким способностима на плану ове две врсте речи може открити неке специфичности у функционисању лексичко-семантичког система код деце са развојним језичким поремећајима.

Као врста садржајних речи, придеви су директно везани за семантичке карактеристике, специфично за сензорно-семантичке карактеристике појмова. У српском језику, придеви имају атрибутску и предикатску функцију. Као атрибути стоје уз именицу како би означили неку њену особину (лепа девојка), док у предикатској функцији стоје уз помоћни глагол (девојка је лепа). Према томе, придеви могу бити корисно средство у испитивању не само лексичко-семантичких способности, већ и односа синтаксичких и семантичких способности.

Садржајне речи код деце са СЈП

С обзиром да представљају врсте речи које садрже највише семантичких информација у поређењу са другим врстама речи, именице и глаголи заузимају централно семантичко место у лексикону. Стога, већина истраживања на тему лексичко-семантичких способности у оквиру појединачних врста речи код деце са СЈП, проучавала су управо однос однос ове две врсте садржајних речи.

Иако и деца типичног развоја лакше усвајају именице у односу на глаголе (Masterson et al., 2008; Schelletter, 2005), компаративне студије деце са СЈП и деце типичног развоја указале су на одређене специфичности у домену усвајања глагола код деце са СЈП. Наиме, у поређењу са вршњацима типичног развоја, деци

са СЈП потребно је два до три пута више представљати нову реч како би је научили (Gray, 2003; Rice, Oetting, Marquis, Bode & Pae, 1994). У једној од експерименталних студија брзог и насумичног учења нових речи (QUIL - Quick Incidental Learning), Риса и сарадника (Rice et al., 1990), деца су приказиване анимиране слике које су презентовале непознате речи без директног упућивања на њихово значење. Деца са СЈП су испољила највише тешкоћа при учењу нових глагола, где дефицити нису корелирали са величином вокабулара. Овакви подаци показују да деца са СЈП испољавају веће тешкоће при учењу глагола у односу на друге врсте речи. И друга истраживања су указала на значајне тешкоће у учењу глагола код деце са СЈП (Eyer et al., 2002; Oetting, 1999; Rice, Oetting, Marquis, Bode, & Pae, 1994). Поред тога, деца са СЈП испољавају тешкоће и са усвајањем лексичких аспеката глагола (апстрактне семантичке информације), али и са усвајањем граматичких карактеристика глагола (апстрактне синтаксичке информације). Тешкоће у усвајању глагола представљају велики проблем код ове деце будући да глаголи имају значајну улогу у семантичком и синтаксичком процесирању, самим тим и у развоју семантичких и синтаксичких способности (Chomsky, 2014; Tomasello, 2014).

Са друге стране, придеви су врста речи која је значајно мање проучавана у литератури, како код деце типичног развоја тако и код деце са СЈП. Подаци из неких од малобројних истраживања која су се бавила усвајањем придева код деце типичног развоја указују да се придеви усвајају касније у поређењу са именицама и глаголима (Berman, 1988; Ninio, 1988; Waxman & Booth, 2001). Са друге стране, студије које су проучавале усвајање придева код деце

са СЈП су показале да ова деца имају значајних тешкоћа у усвајању морфолошки комплексних придева (Ravid et al., 2003), као и у продукцији и разумевању компарације придева (Fürst et al., 2011; Marshall & Van der Lely, 2007).

Даљим прегледом литературе могу се уочити неке специфичности у способности именовања различитих врста речи код деце са СЈП. У једној таквој студији Докрела и сарадника (Dockrell, Messer & George, 2001), деца са дефицитом у налажењу речи (подтип СЈП) су продуковала значајно више фонолошких грешака на тесту именовања објеката, док су на тесту именовања глагола продуковала значајно већи број семантички неповезаних одговора, у поређењу са вршњацима типичног развоја. Такође, уочен је различит образац у дистрибуцији грешака на ова два теста именовања. Већина грешака приликом именовања објеката је била семантичке природе док је већина грешака приликом именовања глагола била несемантичког типа (циркумлокуције и непостојеће речи). Аутори наведеног рада су разлике у профилима грешака објаснили слабо диференцираном семантичком мрежом код деце са СЈП. Поред тога, аутори наводе да се у случају ових врста речи (именице и глаголи) тешкоће испољавају различито, а да у основи стоје дефицити на различитим нивоима лексичко-семантичког система. У другој сличној студији, у истраживању Шенга и Мекгрегора (Sheng & McGregor, 2010), деца са СЈП су испољила сличан образац грешака као и деца типичног развоја, међутим тај образац је указао на изразиту незрелост вокабулара код деце са СЈП. Наведена студија је и једина у којој је директно поређен број тачних одговора са тестова процене именовања објеката и активности код деце са СЈП, с

обзиром да су тестови били међусобно усклађени (60 ајтема по тесту). Резултати ове студије су показали да деца са СЈП имају значајно мањи број тачних одговора на тесту именовања глагола у поређењу са именицама. Такође, анализа дистрибуције грешака је показала да, иако прате сличну развоју путању као и деца типичног развоја, деца са СЈП имају веће потешкоће приликом именовања глагола у поређењу са именицама.

У једном од ретких компративних истраживања именовања придева код деце са СЈП и деце типичног развоја, студији Трибушинине и Дубинкине (Tribushinina & Dubinkina, 2012), резултати су указали да деца са СЈП испољавају значајно више грешака у поређењу са децом типичног развоја. Међутим, деца са СЈП су правила значајно више деривационих него семантичких грешака приликом именовања придева. Овакви подаци указују више на дефиците морфосинтаксичких способности него на тешкоће са лексичко-семантичким аспектом придева као врсте речи.

За разлику од истраживања која су се бавила усвајањем и именовањем појединачних врста садржајних речи, у малобројним студијама лексичког процесирања могу се наћи опречни подаци. На пример, у студији Нисена и Хенриксена (Nissen & Henriksen, 2006) испитивано је лексичко процесирање у оквиру појединачних врста речи код старијих средњошколаца типичног развоја (17-19 година). Као инструмент за процену лексичко-семантичког процесирања коришћен је тест асоцијација речи. Резултати овог истраживања су показали да одрасли испитаници дају највише парадигматских одговора у оквиру именица, затим у оквиру придева, док најмање парадигматских одговора дају на стимулус речи из категорије глагола.

Међутим, у другом истраживању истог типа, студији Маинеле Арнолд и сарадника (Mainela-Arnold et al., 2010), резултати нису показали значајне разлике у лексичко-семантичком процесирању наведених класа речи код деце типичног развоја.

Са друге стране, у литератури је доступан мали број истраживања која су се бавила поређењем лексичког процесирања различитих врста речи код деце са СЈП. У једном таквом истраживању, студији Маинеле Арнолд и сарадника (Mainela-Arnold et al., 2010), резултати нису показали значајне разлике у процесирању именица, глагола и придева, како код типичних тако и код деце са СЈП, док су постигнућа деце са СЈП била значајно лошија у поређењу са типично развијеним вршњацима. У нешто другачијем типу истраживања, у студији Мекгрегора и сарадника (McGregor et al., 2012) испитивана је зависност лексичког процесирања од врсте и апстрактности речи код деце са СЈП, специфично именица и глагола. Резултати овог истраживања су показали да процесирање код деце са СЈП више зависи од апстрактности самог појма него од врсте речи, као и да подједнако лоше процесирају и именице и глаголе у односу на децу типичног развоја. Међутим, постоје подаци у литератури који указују и на појаву да деца са СЈП ипак испољавају диспропорционалне тешкоће са глаголима у односу на друге врсте речи, као и да тешкоће ове деце у оквиру процесирања и употребе глаголе превазилазе општи лексички дефицит који деца са СЈП испољавају (Leonard, 2000).

У новије време све је више истраживања која проучавају разноврсност употребе појединачних врста речи у спонтаном говору, посебно именица и глагола (Leonard, Miller & Gerber, 1999; Stokes &

Fletcher, 2000; Thordardottir & Weismer, 2001; Thordardottir & Namazi, 2007). Подаци из наведених студија показују да деца са СЈП продукују значајно мањи број различитих именица и глагола, као и значајно мањи број различитих речи на плану укупне лекичке разноврсности, у поређењу са њиховим вршњацима типичног развоја (Leonard et al., 1999). Наиме, у студији Леонарда и сарадника (Leonard et al., 1999) деца са СЈП су испољила значајно мању разноврсност именица и глагола у поређењу са њиховим вршњацима типичног развоја. Са друге стране, подаци из студије Стокса и Флечера (Stokes & Fletcher, 2000) су показали да деца са развојним поремећајем језика продукују значајно мањи број различитих речи у оквиру затворене класе речи, придева и прилога, као и у оквиру укупне лекичке разноврсности, у поређењу са типично развијеном децом. Међутим, разлике нису уочене на плану разноврсности употребе глагола, док резултати ове студије показују чак већу употребу различитих именица код деце са развојним језичким поремећајем у поређењу са њиховим вршњацима типичног развоја. Такође, ни у студији Торардоттира и Вајсмајера (Thordardottir & Weismer, 2001), подаци нису указали на значајне разлике између деце са СЈП и деце типичног развоја, како на плану укупне лекичке разноврсности, тако и у погледу разноврсности глагола у спонтаном говору. Међутим, резултати студије Торардоттира и Намазија новијег датума (Thordardottir & Namazi, 2007) су, пак, показали значајне разлике између деце са СЈП и деце типичног развоја на плану разноврсности појединачних врста речи. Деца са СЈП су значајно више употребљавала речи из затворене класе, као и значајно мање главних и помоћних глагола, придева и прилога. Међутим, разлике на

плану употребе именица нису потврђене у овом истраживању.

Иако се у литератури могу наћи опречни подаци, може се рећи да деца са СЈП испољавају значајно више тешкоћа са усвајањем, лексичким процесирањем и употребом глагола у односу на именице. Такође, из литературе се може видети да ова деца имају више тешкоћа са придевима и садржајним прилозима у поређењу са именицама. Веће тешкоће лексичке обраде глагола могу се објаснити семантичким карактеристикама именица и глагола. Наиме, за разлику од именица, чија је семантика углавном транспарентна и стабилна, семантика глагола подразумева разумевање смера, начина и инструмента активности који представљају променљиве карактеристике (Sheng & McGregor, 2010). Такође, глаголи поседују значајно комплексније морфосинтаксичке карактеристике у односу на именице (Vigliocco et al., 2004), и значајно су захтевнији у погледу фонолошког (Black & Chiat, 2003) и лексичког процесирања (Tomasello & Kruger, 1992). Такође, на раном узрасту и деца значајно брже усвајају именице у односу на глаголе (Gentner, 2006) и користе значајно више именица у везаном говору у поређењу са глаголима (Tomasello & Brooks, 1999), али се наведене разлике између именица и глагола код деце типичног развоја смањују са узрастом (Schelletter, 2005). Поред тога, могуће је да су веће тешкоће које деца са СЈП испољавају у домену лексичких аспеката придева и садржајних прилога, у поређењу са именицама, условљене већом апстрактношћу прве две врсте садржајних речи.

ЗАКЉУЧАК

Прегледом истраживања у овој области може се закључити да деца са СЈП могу испољавати диспропорционалне дефиците на плану различитих врста садржајних речи. Резултати већине студија које су се бавиле проучавањем усвајања, именовања, процесирања и употребе различитих врста садржајних речи говоре у прилог томе да деца са СЈП испољавају највише тешкоћа са глаголима у поређењу са именицама. Поред тога, иако је мали број радова који се бавио проучавањем лексичких способности на плану придева, може се рећи да и овде деца са СЈП испољавају веће тешкоће у поређењу са именицама. Међутим, може се рећи да на тежину дефицита више утичу језичке варијабле него врста речи. Наиме, због семантичких карактеристика глагола и придева, њихове веће апстрактности и мање сликовитости у односу на именице, глаголи и придеви представљају врсте речи које су теже за лексичко процесирање. Овакве диспропорционалне тешкоће могу се објаснити изразитим дефицитима језичког процесирања код деце са СЈП (Ellis Weismer & Evans, 2002; Montgomery, 2002; Windsor, 2002). Међутим, подаци у литератури не указују на значајно другачији развојни образац код деце са СЈП, у поређењу са децом типичног развоја. На раном узрасту, и деца типичног језичког развоја испољавају различит профил лексичких способности у оквиру различитих врста садржајних речи, док се развојем лексичко-семантичких способности те разлике смањују.

ЛИТЕРАТУРА

- Berman, R. A. (1988). Word-class distinctions in developing grammars. In: Y. Levy, I. M. Schlesinger, & M. D. S. Braine (Eds.), *Categories and processes in Language Acquisition* (pp. 45-72). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Black, M., & Chiat, S. (2003). Noun-verb dissociations: A multi-faceted phenomenon. *Journal of Neurolinguistics*, 16(2), 231-250.
- Chomsky, N. (2014). *The minimalist program*. Cambridge, Massachusetts: MIT press.
- Dockrell, J., Messer, D. & George, R. (2001). Patterns of naming objects and actions in children with word-finding difficulties. *Language and Cognitive Processes*, 16, 261-286.
- Weismer, S. E., & Evans, J. L. (2002). The role of processing limitations in early identification of specific language impairment. *Topics in Language Disorders*, 22(3), 15-29.
- Eyer, J. A., Leonard, L. B., Bedore, L. M., McGregor, K. K., Anderson, B., & Viascas, R. (2002). Fast mapping of verbs by children with specific language impairment. *Clinical Linguistics & Phonetics*, 16(1), 59-77.
- Fürst, B., Laaha, S., Korecky-Kröll, K., Laaha, G., & Dressler, W. U. (2011, July). On the acquisition of adjective gradation by Austrian typically developing (TD) and SLI children. In *Poster presented at the 12th Meeting of the International Association for the Study of Child Language. Montreal, July* (pp. 19-23).
- Gentner, D. (2006). Why verbs are hard to learn. In: K. Hirsh-Pasek & R. Golinkoff (Eds.), *Action meets word: How children learn verbs* (pp. 544-564). Oxford, United Kingdom: Oxford University Press.
- Gray, S. (2003). Word-Learning by Preschoolers With Specific Language Impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 46, 56-67.

- Leonard, L. B., Miller, C. and Gerber, E. (1999). Grammatical Morphology and the Lexicon in Children With Specific Language Impairment. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 42, 678-689.
- Leonard, L. B. (2000). *Children with specific language impairment* (paper edition). Cambridge, Massachusetts: MIT press.
- Leonard, L. B., & Deevy, P. (2004). Lexical deficits in specific language impairment. In L. Verhoeven, & H. Van Balkom (Eds.), *Classification of developmental language disorders: Theoretical issues and clinical implications* (pp. 209-233). Mahwah, NJ and London: Lawrence Erlbaum.
- Mainela-Arnold, E., Evans, J. L., & Coady, J. A. (2010). Explaining Lexical Semantic Deficits in Specific Language Impairment: The Role of Phonological Similarity, Phonological Working Memory, and Lexical Competition. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 53(6), 1742-1756.
- Marshall, C. R., & Van der Lely, H. K. J. (2007). Derivational morphology in children with Grammatical-Specific Language Impairment. *Clinical Linguistics & Phonetics*, 21(2), 71-91.
- Masterson, J., Druks, J. & Gallienne, D. (2008). Object and action picture naming in three- and five-year-old children. *Journal of Child Language*, 35, 373-402.
- Montgomery, J. W. (2002). Understanding the language difficulties of children with specific language impairments: Does verbal working memory matter? *American Journal of Speech-Language Pathology*, 11(1), 77-91.
- Ninio, A. (1988). On formal grammatical categories in early child language. In: Y. Levy, I. M. Schlesinger, & M. D. S. Braine (Eds.), *Categories and Processes in Language Acquisition* (pp. 99-119). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Nissen, H. B. & Henriksen, B. (2006). Word class influence on word association test results. *International Journal of Applied Linguistics*, 16(3), 389-409.
- Ravid, D., Levie, R., & Avivi Ben-Zvi, G. (2003). The role of language typology in linguistic development: Implications for the study of language disorders. In Y. Levy & J. Schaeffer (Eds.), *Language competence across populations: Toward a definition of SLI* (pp. 183-207). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Rice, M. L. (1991). Children with specific language impairment: Towards a model of teachability. In: N. A. Krasnegor, D. M. Rumbaugh, R. L. Schiefelbusch, & M. Studdert-Kennedy (Eds.), *Biological and Behavioral Determinants of Language Development* (pp. 447-480). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Rice, M. L., Oetting, J. B., Marquis, J., Bode, J., & Pae, S. (1994). Frequency of input effects on word comprehension of children with specific language impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 37(1), 106-122.
- Skipp, A., Windfuhr, K. L., & Conti-Ramsden, G. (2002). Children's grammatical categories of verb and noun: a comparative look at children with specific language impairment (SLI) and normal language (NL). *International Journal of Language & Communication Disorders*, 37(3), 253-271.
- Schelleter, C. (2005, July). Lexical skills in English monolingual children: Differences between nouns and verbs. Poster presented at the 10th International Congress for the Study of Child Language, Berlin, Germany.
- Sheng, L., & McGregor, K. K. (2010b). Object and Action Naming in Children With Specific Language Impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 53, 1704-1719.
- Tomasello, M., & Kruger, A. C. (1992). Joint attention on actions: Acquiring verbs in ostensive and non-ostensive contexts. *Journal of Child Language*, 19(02), 311-333.

- Tomasello, M., & Brooks, P. J. (1999). Early syntactic development: a construction approach. In: M. Barrett (Ed.), *The development of language*. (pp. 161-190). Hove, UK: Psychology Press.
- Tomasello, M. (2014). *Beyond names for things: Young children's acquisition of verbs*. Hove, UK: Psychology Press.
- Stokes, S. F., & Fletcher, P. (2000). Lexical diversity and productivity in Cantonese-speaking children with specific language impairment. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 35(4), 527-541.
- Thordardottir, E. T., & Weismer, S. E. (2001). High-frequency verbs and verb diversity in the spontaneous speech of school-age children with specific language impairment. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 36(2), 221-244.
- Thordardottir, E. T., & Namazi, M. (2007). Specific language impairment in French-speaking children: Beyond grammatical morphology. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 50(3), 698-715.
- Tribushinina, E., & Dubinkina, E. (2012). Adjective production by Russian-speaking children with specific language impairment. *Clinical Linguistics & Phonetics*, 26(6), 554-571.
- Vigliocco, G., Vinson, D. P., Lewis, W., & Garrett, M. F. (2004). Representing the meanings of object and action words: The featural and unitary semantic space hypothesis. *Cognitive psychology*, 48(4), 422-488.
- Waxman, S. R., & Booth, A. E. (2001). Seeing pink elephants: Fourteen-month-olds' interpretations of novel nouns and adjectives. *Cognitive Psychology*, 43(3), 217-242.
- Windsor, J. (2002). Contrasting general and process-specific slowing in language impairment. *Topics in Language Disorders*, 22(3), 49-61.

CHARACTERISTICS OF LEXICAL ABILITIES OF DIFFERENT CLASS WORDS IN CHILDREN WITH SPECIFIC LANGUAGE IMPAIRMENT

Bojana Drljan, Mile Vuković,
Ivana Arsenić

University of Belgrade – Faculty of Special
Education and Rehabilitation

Abstract

Children with specific language impairment (SLI), in addition to syntactic deficit, exhibited also significant deficits of lexical-semantic abilities. There is a growing number of studies researching lexical skills within particular types of content words in these children.

Linguistic variables, such as the abstractness and imageability, to a great extent determine the conceptual differences between content words. In addition to the semantic features, syntactic role of particular types of content words influence lexical processing in children.

Results of the studies in this field have shown that children with SLI exhibit quantitatively and qualitatively different deficits in acquiring, naming and lexical processing of nouns, verbs, adjectives and adverbs, as well as in the use of different content words in the spontaneous speech. Most of data indicate that children with SLI have more difficulties mostly with verbs compared to other types of content words. Also, it seems that adjectives are more challenging for these children comparing to nouns.

Greater lexical-semantic difficulties with verbs can be explained with semantic characteristics of this class of word, as well with important role of verbs in the development of syntactic abilities. However, children with SLI do not exhibit a qualitatively different pattern of lexical development within individual types of content words, compared with typically developing children.

Key words: *specific language impairment, lexical abilities, content words*